

ខ្លឹមសារសង្ខេបសេចក្តីសម្រេច [E72/3](#) លើសំណើរបស់មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី E72 (2009)

ពាក្យគន្លឹះ៖ តួនាទីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី, ខ្លឹមសារចរិតលក្ខណៈ

អង្គហេតុនិងការសម្រេច៖ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បានដាក់សំណើដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង TC ដើម្បីដាក់សារណាស្តីពីទោសទណ្ឌលើពិរុទ្ធជន [E72](#)។ ដើម្បីសម្រេច TC បានសុំយោបល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ មានមេធាវីការពារជនជាប់ចោទនិងសហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានឆ្លើយតប ([E72/1](#)) ហើយជនត្រូវចោទបានឆ្លើយតប ([E72/2](#)) ផងដែរ។

TC ក្នុងសេចក្តីសម្រេចបានសង្ខេបនូវយោបល់និងអំណះអំណាងនៃភាគីពាក់ព័ន្ធ។ TC បានលើកឡើងនូវការយល់ឃើញ ដោយចាប់ផ្តើមអំពីប្រវត្តិនៃគម្រូ CP ក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងអវតក ដែលមានលំនាំពីក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ក៏ប៉ុន្តែមិនដូចគ្នាទាំងស្រុងនោះទេ។ ចរិតនៃនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៅ អវតក មានលក្ខណៈដោយឡែក ដែលតម្រូវឲ្យមានការបកស្រាយសិទ្ធិ CP ចង្អៀត (កថាទី១៣)។ អង្គនេះបានទទួលស្គាល់ថា មិនមានសវនាការដោយឡែកអំពីពិរុទ្ធភាព និងការកំណត់ទោសទេ។ ការទាមទារសំណង និងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ គឺស្របគ្នាក្នុងពេលតែមួយ។ អ្វីសំខាន់គឺការធានាឲ្យមានការជំនុំជម្រះសេចក្តីប្រកបដោយយុត្តិធម៌និងមានប្រសិទ្ធផល មុនពេលទោសទណ្ឌត្រូវបានកំណត់។ ក្នុងន័យនេះ មានការចែកដាច់រវាងតួនាទីរដ្ឋអាជ្ញា (មិនផ្តោតលើការទាមទារសំណងជាបុគ្គល) និង CP ដែលមានសិទ្ធិទាមទារសំណងក្រោយពេលរកឃើញពិរុទ្ធភាពជនជាប់ចោទ។ TC ដូចគ្នានឹងមេធាវីការពារជនជាប់ចោទ អះអាងថា វាត្រូវមានការពិចារណាអំពីគោលការណ៍សមភាពរវាងភាគី ដែលតម្រូវថាជនជាប់ចោទត្រូវប្រឈមមុខតែនឹងភាគីចោទប្រកាន់តែមួយ។

សម្រាប់បញ្ហាទី២ថាតើ CP អាចសាកសួរសាក្សីអំពីចរិតលក្ខណៈ (character) របស់ជនជាប់ចោទដែរទេ? ជាដំបូង TC បានផ្តល់អត្ថន័យនៃពាក្យ «ចរិតលក្ខណៈ» ក្នុងន័យជាសញ្ញាណថា៖ *ពាក្យ "អត្តចរិត" រួមមាន បុគ្គលិកលក្ខណៈ និស្ស័យ សុចរិតធម៌ និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់បុគ្គល។ ល្អិតណាពុំមានភស្តុតាងច្បាស់លាស់អំពីអសមត្ថភាពផ្នែកសតិ ដែលអាចមានឥទ្ធិពលទៅលើអំពើរបស់ជនជាប់ចោទ ឬសមត្ថភាពរបស់គាត់ដើម្បីបង្កើតបានជាចេតនា ដែលចាំបាច់ត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសនោះ គ្មានធាតុណាមួយក្នុងចំណោមធាតុទាំងនេះ ជាប់ទាក់ទងទៅនឹងការស៊ើបសួរចំពោះពិរុទ្ធភាពឬ គ្មានពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ ចោទនោះឡើយ (កថាទី៤៥)។*

ការសាកសួរចរិតលក្ខណៈនៃសាក្សីដែលកោះហៅឬជនជាប់ចោទ គឺផ្ដោតតែទៅលើការដាក់ទោសទណ្ឌ ហើយសាក្សីខ្លះ អាចនិយាយអំពីបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងសំណងខូចខាត។ ក្នុងន័យនេះ CP មិនអាចសួរទូទៅដល់ជនជាប់ចោទអំពីចរិតរបស់គាត់ទេ ឬសាក្សីឬអ្នកជំនាញអំពីចរិតនៃជនជាប់ចោទ។

សូមមើលចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា [E72/1](#) និងចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តី [E72/2](#) និងខ្លឹមសារសង្ខេបសំណើ [E72](#)។

Decision on Civil Party Co-Lawyers' Joint Request for A Ruling on the Standing of Civil Party Lawyers to Make Submissions on Sentencing and Directions Concerning the Questioning of the Accused, Experts and Witnesses Testifying on Character, ECCC, E72/3 (10 Oct 2009)

Key Issues: Role of Civil Parties, character evidence.

Procedural History: The CP request (E72) was responded to by the Co-Prosecutors (E72/1) and the Accused's Defence (E72/2). The TC summarized the arguments of the parties.

TC Rationale/Decision: The TC began by noting the evolution of the CP model in the ECCC IRs, which originated from but is not totally identical to the Cambodian Criminal Procedure Code. The unique nature of the criminal procedure at the ECCC requires a narrow interpretation of Civil Party rights. The Chamber acknowledged that there is no separate hearing for guilt and sentencing. The claim for reparations and the criminal procedure run concurrently. The primary concern is ensuring a fair and effective trial before the sentence is determined. In this regard, there is a clear separation of roles between the Prosecutor (who does not focus on individual reparations) and the Civil Parties, who have the right to claim reparations only after the accused's guilt is established. The TC agreed with the Defence that the principle of equality of arms must be considered, which requires that the accused should only have to face the prosecuting party. Regarding the questioning of witnesses about the accused's character, The TC first defined "character" as: *"The meaning of the word 'character' includes the personality, disposition, integrity, and reputation of an individual. Unless there is clear evidence of mental incapacity that could influence the actions of the Accused or his capacity to form the necessary criminal intent to be punished for the offence"*.

None of these elements are relevant to the inquiry into the accused's guilt or innocence. The questioning of called witnesses or the accused about character is focused only on sentencing, although some witnesses may speak about issues related to reparations.

Conclusion: The Civil Parties cannot generally question the accused about his character, nor question witnesses or experts about the character of the accused.